

Regeringens proposition

2017/18:67

Tillgänglighetsdelgivning – försök med ett nytt delgivningssätt för snabbare handläggning av brottmål

---

Prop.
2017/18:67

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 21 december 2017

Stefan Löfven

Morgan Johansson
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen lämnar i denna proposition förslag om ett nytt delgivningssätt – tillgänglighetsdelgivning. Förslaget syftar till att skapa en effektivare handläggning av brottmål och snabbare lagföring av brott. Delgivningssättet innebär att delgivning sker genom att stämning och andra handlingar i ett brottmål hålls tillgängliga vid tingsrätten från en i förväg bestämd tidpunkt. Den misstänkte ska vid ett personligt sammanträffande med polis eller åklagare ha delgetts information om denna tidpunkt och om vid vilken tingsrätt handlingarna hålls tillgängliga. Tillgänglighetsdelgivning ska få användas på försök vid de tingsrätter som regeringen bestämmer.

Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 maj 2018.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om försök med tillgänglighetsdelgivning i brottmål	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	En snabbare handläggning av brottmål	5
4.1	Den pågående försöksverksamheten med ett snabbförfarande	6
4.2	Försök med ett nytt delgivningssätt – tillgänglighetsdelgivning	6
4.2.1	Delgivning genom att handlingar hålls tillgängliga vid tingsrätten	6
4.2.2	Förutsättningarna för att tillgänglighetsdelgivning ska få användas	10
4.2.3	Delgivningstidpunkten	13
4.2.4	Det nya delgivningssättet hindrar inte att andra delgivningssätt används	14
4.2.5	Handlingar som hör till andra åtal	15
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	16
6	Konsekvenser	17
7	Författningskommentar	18
Bilaga 1	Sammanfattning av departementspromemorian En snabbare lagföring – försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36)	21
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	22
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	23
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	24
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 december 2017		25

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2017/18:67

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om försök med tillgänglighetsdelgivning i brottmål.

2 Förslag till lag om försök med tillgänglighetsdelgivning i brottmål

Härigenom föreskrivs följande.

1 § På försök får vid de tingsrätter som regeringen bestämmer avvikelser enligt denna lag göras från vad som annars gäller för delgivning av handlingar i brottmål.

2 § Den tilltalade får delges stämning och andra handlingar i ett brottmål genom att handlingarna hålls tillgängliga vid tingsrätten från och med en i förväg bestämd tidpunkt (tillgänglighetsdelgivning).

3 § Tillgänglighetsdelgivning får användas om den tilltalade har fått information om

1. att sådan delgivning kan komma att användas i målet, och
2. från och med vilken tidpunkt och vid vilken tingsrätt handlingarna kommer att hållas tillgängliga.

Informationen ska vid ett personligt sammanträffande ha delgetts den tilltalade av en åklagare eller av en polisman eller någon annan anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har utsett.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om information om tillgänglighetsdelgivning.

4 § Tillgänglighetsdelgivning har skett när handlingarna har gjorts tillgängliga vid den tidpunkt och den tingsrätt som den tilltalade har fått information om enligt 3 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2018.
  2. Lagen upphör att gälla vid utgången av 2019.

3 Ärendet och dess beredning

Chefen för Justitiedepartementet beslutade den 17 januari 2017 att ge en utredare i uppdrag att biträda departementet med att utreda och föreslå åtgärder som med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet leder till en snabbare lagföring av brott (Ju2017/00537/LP). I uppdraget ingick att i en delredovisning lämna förslag på utformningen av ett försöksprojekt och hur detta ska genomföras.

Uppdraget delredovisades i augusti 2017 i departementspromemorian En snabbare lagföring – försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36). I promemorian lämnas förslag om en försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål som syftar till att brott ska kunna utredas och lagföras på kortare tid än i dag. Försöksverksamheten föreslås inledas genom dels uppdrag till myndigheter i rättskedjan om utökad samverkan och förändrade arbetssätt, dels vissa förordningsändringar. Försöksverksamheten föreslås därefter utökas med en möjlighet att på försök använda ett nytt delgivningssätt.

Regeringen beslutade den 19 oktober 2017 att ge Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården, Domstolsverket, Attunda tingsrätt och Solna tingsrätt i uppdrag att i norra Stockholm förbereda och genomföra en försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål (Ju2017/08090/DOM). Brottsförebyggande rådet ska följa och utvärdera verksamheten, som ska pågå till och med den 31 december 2019.

I denna proposition behandlar regeringen promemorians förslag om att på försök införa ett nytt delgivningssätt – tillgänglighetsdelgivning – i försöksverksamheten. En sammanfattning av promemorian i relevanta delar finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2017/06712/DOM).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 30 november 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med lagförslaget i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

4 En snabbare handläggning av brottmål

Det är viktigt att brott utreds och lagförs så effektivt och ändamålsenligt som möjligt. Det ökar förtroendet för rättsväsendet och förutsättningarna för materiellt riktiga domar. En kort och sammanhållen lagföringsprocess är också bättre för enskilda som berörs av processen, exempelvis tilltalade och målsägande. Det blir dessutom mer resurseffektivt. Det finns därför alltid behov av att vidta åtgärder i syfte att utveckla och göra

4.1 Den pågående försöksverksamheten med ett snabbförfarande

Med utgångspunkt i promemorians förslag har regeringen i oktober 2017 beslutat om ett myndighetsuppdrag med en försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål (Ju2017/08090/DOM). Syftet med försöksverksamheten är att brott ska kunna utredas och lagföras på kortare tid än i dag. Försöksverksamheten är lokaliserad till norra Stockholm och bedrivs i samverkan mellan Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården, Rättsmedicinalverket, Domstolsverket, Attunda tingsrätt och Solna tingsrätt. Grunden för försöksverksamheten är en ökad samverkan mellan de berörda myndigheterna och förändrade arbetsmetoder. För Polismyndigheten innebär det bl.a. att verksamheten ska organiseras så att utredningen av brott i större utsträckning än i dag kan slutföras direkt på brottsplatsen eller kort tid därefter. Polismyndigheten och domstolarna ska också bl.a. utarbeta samarbetsformer som gör det möjligt att i ett tidigt skede av brottsutredningen informera den misstänkte om när en eventuell huvudförhandling tidigast kan komma att hållas. De brott som omfattas av försöket är företrädesvis sådana som kommer till polisens kännedom genom ett s.k. ingripande, dvs. där polisen kommer till brottsplatsen eller påträffar den misstänkte. Försöksverksamheten ska pågå till och med den 31 december 2019. Brottsförebyggande rådet ska följa och utvärdera försöket.

Regeringen har också genom förordningen (2017:1028) om en försöksverksamhet med snabbare handläggning av brott, som bygger på förslag i promemorian, gett polis, åklagare och domstol möjlighet att i snabbförfarandet vidta vissa åtgärder som kan påverka handläggningstiden i det enskilda fallet.

Genom åtgärderna som följer av regeringsuppdraget och de möjligheter som ges i förordningen är målsättningen att tiden för utredning och lagföring av brott som ingår i försöksverksamheten bör kunna halveras jämfört med i dag. I promemorian görs dock bedömningen att lagföringstiden bör kunna förkortas ytterligare. För att åstadkomma detta föreslås i promemorian att det som ett led i försöksverksamheten också på försök ska införas ett nytt sätt att delge handlingar i brottmål.

4.2 Försök med ett nytt delgivningssätt – tillgänglighetsdelgivning

4.2.1 Delgivning genom att handlingar hålls tillgängliga vid tingsrätten

Regeringens förslag: Vid de tingsrätter som regeringen bestämmer ska på försök den tilltalade få delges stämning och andra handlingar i

ett brottmål genom att handlingarna hålls tillgängliga vid tingsrätten från och med en i förväg bestämd tidpunkt (tillgänglighetsdelgivning).

Prop. 2017/18:67

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna, bl.a. *Åklagarmyndigheten*, *Stockholms tingsrätt* och *Östersunds tingsrätt*, är positiva till promemorians förslag. *Solna tingsrätt* anser att delgivningssättet kommer att leda till tidsvinster när det gäller att delge en tilltalad stämning och andra handlingar. Ett antal remissinstanser, bl.a. *Attunda tingsrätt*, framhåller att delgivningssättet förbättrar möjligheterna att delge även personer som inte vill bli delgivna. *Göteborgs tingsrätt* anser att delgivningssättet framstår som effektivare och i praktiken mer rättssäkert än förenklad delgivning. Ett fåtal remissinstanser är mer tveksamma till förslaget. *Riksdagens ombudsmän (JO)* och *Justitiekanslern* anser att delgivningssättet för med sig en osäkerhet i fråga om handlingarna i det enskilda fallet faktiskt kommer att finnas hos tingsrätten vid den tidpunkt som har bestämts i förväg, eftersom det t.ex. kan visa sig att det saknas tillräckliga skäl för att väcka åtal. JO menar att en sådan osäkerhet inte är förenligt med de krav som bör ställas på delgivningsförfarandet. *Umeå tingsrätt* föreslår att handlingarna, i stället för vid tingsrätten, ska hållas tillgängliga vid valfri polisstation, vilket kan möjliggöras genom en nationell databas varifrån utskrift kan ske. *Sveriges advokatsamfund* anser att ett besked från polis om plats och tidpunkt för kommande delgivning inte ska kunna avse handlingar som delges av domstol.

Skälen för regeringens förslag

Delgivning av stämning och andra handlingar i brottmål

När tingsrätten utfärdar stämning i brottmål ska stämningen tillsammans med vissa andra handlingar delges den tilltalade (45 kap. 9 § andra stycket rättegångsbalken [RB]). I delgivningslagen (2010:1932) finns bestämmelser bl.a. om vilka delgivningsformer som finns och när delgivning ska anses ha skett. De delgivningssätt som kan användas för delgivning av stämning och andra handlingar i brottmål är vanlig delgivning, stämmningsmannadelgivning och förenklad delgivning.

Vanlig delgivning innebär att handlingar skickas eller lämnas till den tilltalade (16 § delgivningslagen). Delgivning har skett när den tilltalade har tagit emot handlingarna (18 § delgivningslagen). Som bevis på att den tilltalade har tagit emot handlingarna begär domstolen att han eller hon ska skicka tillbaka ett delgivningskvitto till domstolen.

Stämmningsmannadelgivning innebär att en person som är behörig att utföra sådan delgivning, t.ex. en polisman, söker upp den tilltalade och överlämnar handlingarna till honom eller henne. Vägrar den tilltalade att ta emot handlingarna ska de lämnas kvar på platsen om det inte är olämpligt med hänsyn till omständigheterna (31 och 32 §§ delgivningslagen).

Vid förenklad delgivning skickas stämning och andra handlingar till den tilltalade och sedan skickas nästkommande arbetsdag ett kontrollmeddelande om att handlingarna har skickats (22 § delgivningslagen). Förenklad delgivning har skett när två veckor har förflutit från det att handlingarna skickades om kontrollmeddelandet har skickats på före-

skrivet sätt och det inte framstår som osannolikt att handlingarna har kommit fram inom denna tid (26 § delgivningslagen). En förutsättning för att förenklad delgivning ska få användas för att delge stämning och andra handlingar i brottmål är att den tilltalade har delgetts information vid ett personligt sammanträffande med en åklagare, polis eller annan särskilt föreskriven tjänsteman om att delgivningssättet kan komma att användas (33 kap. 6 § RB). Det får inte heller ha gått mer än tio veckor från det att informationen lämnades till dess handlingarna skickas.

Det behövs ett nytt sätt att delge handlingar på i försöksverksamhetens snabbförfarande

I den pågående försöksverksamheten med ett snabbförfarande är utgångspunkten att brott, förutom att utredas snabbare än vad som sker i dag, även ska kunna prövas i tingsrätten inom kortare tid. En handläggningsåtgärd som påverkar genomströmningstiden i tingsrätten är delgivning. Under tiden som delgivning sker vidtas ofta inga åtgärder i målet. Som anges i promemorian har en snabb och effektiv delgivning förutsättningar att påverka handläggningstiden så att den blir kortare.

De nuvarande bestämmelserna om delgivning av stämning och andra handlingar är inte anpassade till att användas i ett snabbförfarande. Den tid det tar att använda delgivningssätten kan inte heller påverkas i någon högre grad av tingsrätten. När det gäller vanlig delgivning, men också i viss utsträckning stämmingsmannadelgivning, förutsätts dessutom att den som ska delges medverkar aktivt till delgivningen. Det är sällan fallet när det gäller tilltalade i brottmål. Medverkar inte den tilltalade leder detta till att handläggningen fördröjs. För att möjliggöra ett fungerande snabbförfarande bör det därför på försök införas ett nytt delgivningssätt som gör det möjligt att delge den tilltalade stämning och andra handlingar på ett enklare och snabbare sätt än i dag. Det nya sättet får dock inte påverka rättssäkerheten för den tilltalade. Frågan är hur ett sådant delgivningssätt bör utformas.

Det nya delgivningssättet innebär att handlingar hålls tillgängliga vid tingsrätten

Delgivningsbestämmelser ska skapa rimliga garantier för att den tilltalade har kunnat ta del av handlingarna i det mål som domstolen ska pröva. Samtidigt får de inte vara utformade på ett sådant sätt att de hindrar eller försenar domstolens prövning. Bestämmelser om delgivning måste därför vara ändamålsenligt utformade så att kraven på såväl rättssäkerhet som effektivitet tillgodoses (prop. 2009/10:237 s. 91).

I promemorian föreslås att delgivning av stämning och andra handlingar ska kunna ske genom att handlingarna hålls tillgängliga vid tingsrätten från en i förväg bestämd tidpunkt. Den tilltalade ska på förhand under brottsutredningen ha delgetts information om var och när handlingarna kommer att hållas tillgängliga. Att handlingarna hålls tillgängliga innebär att den tilltalade från och med den i förväg bestämda tidpunkten ska kunna ta del av ett skriftligt exemplar av handlingarna hos tingsrätten. Delgivningssättet ska enligt förslaget inte påverka de generella rättssäkerhetsgarantier som gäller i brottmålsprocessen, t.ex. rätten till försvar eller skäligt rådrum.

Med en delgivning som sker genom att handlingar hålls tillgängliga vid tingsrätten från en i förväg bestämt tidpunkt blir delgivningsprocessen kort i jämförelse med befintliga delgivningssätt. Detta gäller även om det, som *JO* föreslår, som ett alternativ skulle övervägas att förkorta delgivningstiden vid förenklad delgivning till en vecka från nuvarande två veckor. Förslaget om tillgänglighetsdelgivning innebär att delgivningsförfarandet inte längre kommer att innehålla några inslag av passiv tid och att delgivning kan ske kort efter att åklagarens stämningssökan getts in till tingsrätten. Att delgivning sker vid en på förhand bestämd tidpunkt innebär samtidigt, som flera remissinstanser framhåller, att tingsrätten får goda möjligheter att delge även personer som inte vill bli delgivna.

Ingen remissinstans, utöver *Umeå tingsrätt* och *Sveriges advokatsamfund*, invänder mot att delgivning ska kunna ske genom att handlingar hålls tillgängliga vid tingsrätten. Till skillnad från vad advokatsamfundet ger uttryck för finns det enligt regeringens uppfattning inget principiellt eller annat hinder mot att det under brottsutredningen lämnas information om var och när handlingar som ska delges av domstol hålls tillgängliga. I och med att det är fråga om handlingar som ska delges av domstol och som avser domstolsprocessen finns det inte heller skäl att, som *Umeå tingsrätt* föreslår, överväga en ordning där handlingar hålls tillgängliga vid Polismyndigheten i stället för vid tingsrätten.

Som bl.a. *JO* konstaterar innebär förslaget att det kan inträffa att det inte finns delgivningshandlingar tillgängliga vid den i förväg bestämda tidpunkten, exempelvis för att åklagaren bedömt att det inte finns tillräckliga skäl för åtal eller för att åtal inte hunnit väckas före denna tidpunkt. *JO* anser att denna osäkerhet inte är förenlig med de krav som bör ställas på ett delgivningsförfarande. Att det finns en osäkerhet i fråga om det faktiskt kommer att delges handlingar i enlighet med den information som har lämnats är dock inte något nytt. Motsvarande osäkerhet finns vid förenklad delgivning, där informationen till den misstänkte innebär att tingsrätten någon gång under de närmaste tio veckorna kan komma att skicka en stämning och andra handlingar till honom eller henne. Någon ökad osäkerhet i detta avseende innebär inte förslaget om tillgänglighetsdelgivning.

Att tidpunkten för tillgängliggörandet är bestämd i förväg bör i stället leda till en ökad förutsebarhet och göra det lättare för den tilltalade att bevaka delgivningen. Det i viss mån ökade kravet på att tilltalade medverkar aktivt till delgivningen får anses rimligt. Det gäller särskilt i en process som är avsedd att gå snabbare. Utvecklingen med ett ökat ansvar för den som ska delges ligger dessutom i linje med vad regeringen uttalade i samband med att den nu gällande delgivningslagen infördes (prop. 2009/10:237 s. 92–93).

Regeringen anser sammantaget att promemorians förslag om att delgivning ska kunna ske genom att handlingar hålls tillgängliga vid tingsrätten från en i förväg bestämd tidpunkt uppfyller de krav som bör ställas på delgivningsförfarandet. Delgivningssättet kan förväntas leda till att tingsrättens handläggning av brottmål kan ske på kortare tid utan att detta går ut över rättssäkerheten.

I promemorian lämnas även förslag om att det bör införas en begränsad rätt till ersättning för att ta sig till domstolen för att hämta handlingar om

det finns behov av det. Det lämnas också förslag om att det bör införas en skyldighet för domstolen att skicka tillgängliggjorda handlingar till den tilltalade på det sätt som han eller hon framfört önskemål om under brottsutredningen, exempelvis via e-post. Ingen remissinstans invänder mot förslagen. Regeringen avser att i förordning återkomma med den närmare regleringen av dessa frågor.

Det nya delgivningssättet bör införas på försök vid de tingsrätter som regeringen bestämmer

Tillgänglighetsdelgivningen är avsedd att möjliggöra en snabbare handläggning av brottmål i tingsrätt. Det är lämpligt att delgivningssättet prövas på försök i den pågående försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål. Tillgänglighetsdelgivning bör därför få användas på försök vid de tingsrätter som regeringen bestämmer.

4.2.2 Förutsättningarna för att tillgänglighetsdelgivning ska få användas

Regeringens förslag: Tillgänglighetsdelgivning ska få användas om den tilltalade har fått information dels om att en sådan delgivning kan komma att användas, dels om från och med vilken tidpunkt och vid vilken tingsrätt handlingarna kommer att hållas tillgängliga. Informationen ska vid ett personligt sammanträffande delges den tilltalade av en åklagare eller av en polisman eller någon annan anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har utsett.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringsens.

Remissinstanserna: De allra flesta remissinstanser, bl.a. *Svea hovrätt*, *Helsingborgs tingsrätt* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, har inget att invända mot promemorians förslag. *Eskilstuna tingsrätt* pekar på att det kan vara olämpligt att använda delgivningssättet på grund av att den misstänkte är berusad eller av annan anledning inte kan förväntas förstå vad som krävs av honom eller henne. *Domstolsverket* och *Åklagarmyndigheten* framhåller vikten av att lämmandet av information till den misstänkte dokumenteras. *Norrhälje tingsrätt* anser att delgivningssättet bör kunna användas även när ett mål avgörs utan huvudförhandling. *Södertörns tingsrätt* ser fördelar med om tillgänglighetsdelgivning skulle kunna användas även i tingsrättens övriga verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

De särskilda förutsättningarna för det nya delgivningssättet

För att tillgänglighetsdelgivning ska få användas bör det krävas att den misstänkte delges information om att delgivningssättet kan komma att användas för att delge stämning och andra handlingar i tingsrätten. Detta överensstämmer också med vad som gäller för att förenklad delgivning ska få användas för att delge stämning och andra handlingar i brottmål.

Genom informationen säkerställs att den misstänkte får vetskap om de särskilda regler för delgivning som delgivningssättet innebär.

På motsvarande sätt som gäller för förenklad delgivning bör informationen om tillgänglighetsdelgivning delges vid ett personligt sammanträffande mellan den misstänkte och en åklagare eller en polisman eller någon annan anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har utsett. De andra anställda som bör kunna komma i fråga är de civilanställda utredarna som arbetar inom utredningsverksamheten (jfr prop. 2013/14:232 s. 30). Det personliga sammanträffandet säkerställer att den misstänkte inte riskerar att missuppfatta vad tillgänglighetsdelgivning innebär eller hur den fortsatta processen kommer att gå till. Informationen kan vid det personliga sammanträffandet delges den misstänkte genom vanlig delgivning enligt 16 § delgivningslagen eller genom muntlig delgivning enligt 19 § delgivningslagen.

För att tillgänglighetsdelgivning ska få användas bör den misstänkte även delges information om från och med vilken tidpunkt och vid vilken tingsrätt handlingarna kommer att hållas tillgängliga. Detta är avgörande för den misstänktes möjlighet att kunna bevaka delgivningen och tillvarata sin rätt. Tidpunkten bör anges med datum och klockslag. Det bör krävas att informationen om när och var tillgängliggörandet ska ske delges samtidigt som informationen om att delgivningssättet kan komma att användas. Om det senare visar sig att den angivna tidpunkten för tillgängliggörandet inte kan hållas är det angeläget att den misstänkte så snart som möjligt underrättas om detta, för att han eller hon inte längre ska behöva bevaka tillgängliggörandet. Det bör dock inte vara möjligt att formlöst ändra t.ex. tidpunkten för tillgängliggörandet, exempelvis genom att skicka information till den misstänkte eller kontakta den misstänkte per telefon. För att åstadkomma en ändring av tid eller plats för tillgänglighetsdelgivningen måste den misstänkte på nytt delges information om tillgänglighetsdelgivning vid ett personligt sammanträffande.

Att det finns en preliminär huvudförhandlingstidpunkt är inte en förutsättning för det nya delgivningssättet

Försöket med tillgänglighetsdelgivning är avsett att ske i försöksverksamhetens snabbförfarande. Som ett antal remissinstanser uppmärksammar utarbetas i försöksverksamheten samverkansformer som ska göra det möjligt för polisen att under brottsutredningen kunna ge den misstänkte information om en preliminär tidpunkt för en eventuell huvudförhandling i tingsrätten. I promemorian anges att detta utgör en utgångspunkt för förslaget om tillgänglighetsdelgivning. Att det gjorts en preliminär bokning av huvudförhandlingstidpunkt eller att information om den preliminära tidpunkten har lämnats till den misstänkte föreslås däremot inte vara förutsättningar för att tillgänglighetsdelgivning ska få användas. Enligt regeringens bedömning bör inte någon av dessa omständigheter heller vara en förutsättning för delgivningssättet. Det skulle minska den praktiska nyttan av det nya delgivningssättet. Den misstänktes ansvar att vid den i förväg bestämda tidpunkten aktivt bevaka besked om målets handläggning bör således gälla oavsett hur tingsrätten väljer att avgöra målet. Det finns därmed inget som hindrar

att, vilket *Norrtälje tingsrätt* även förespråkar, tillgänglighetsdelgivning kan användas även när mål avgörs utan huvudförhandling. Om tingsrätten bedömer att det finns förutsättningar att avgöra målet genom huvudförhandling på den preliminärbokade tidpunkten kan dock detta komma att vara det mest tidseffektiva sättet att avgöra målet på.

De allmänna förutsättningarna enligt delgivningslagen

Utöver de särskilda förutsättningarna för att tillgänglighetsdelgivning ska få användas måste också de allmänna förutsättningarna enligt delgivningslagen vara uppfyllda. Det innebär bl.a. att det alltid ska prövas att det inte är olämpligt med hänsyn till omständigheterna i delgivningsärendet att använda tillgänglighetsdelgivning (4 § andra stycket delgivningslagen). I detta ligger bl.a. att den misstänkte ska kunna förstå vad som krävs av honom eller henne. Det kan därför vara olämpligt att använda tillgänglighetsdelgivning om den misstänkte på grund av t.ex. språkförbistring, berusning eller kognitiv nedsättning inte kan förväntas ta till sig information om delgivningssättet (jfr prop. 2009/10:237 s. 270). Att den misstänkte är berusad eller på annat sätt påverkad är, som *Eskilstuna tingsrätt* pekar på, inte en ovanlig situation vid ett polisingripande. Bedömningar av lämpligheten att lämna information om kommande delgivning görs redan i dag av polisen i fråga om förenklad delgivning. Motsvarande lämplighetsbedömning bör göras även när information om tillgänglighetsdelgivning ska lämnas. Som *Domstolsverket* och *Åklagarmyndigheten* framhåller är det dessutom viktigt att lämnandet av information och de närmare omständigheterna kring detta dokumenteras på ett tydligt sätt för att det inte i efterhand ska kunna uppstå osäkerhet om det finns förutsättningar att tillämpa delgivningssättet. När det gäller förenklad delgivning har krav på vad som ska dokumenteras reglerats i Polismyndighetens föreskrifter (se PMFS 2017:5). De krav på dokumentation som ska gälla för lämnad information om tillgänglighetsdelgivning bör regleras på motsvarande sätt.

Informationen till den misstänkte

Det är viktigt att informationen om tillgänglighetsdelgivning som lämnas till den misstänkte är tydlig, särskilt om den misstänkte vid samma tillfälle får information om både tillgänglighetsdelgivning och förenklad delgivning (se avsnitt 4.2.4). Genom informationen om från och med vilken tidpunkt och vid vilken tingsrätt handlingarna förväntas hållas tillgängliga får den misstänkte veta när och var han eller hon aktivt måste bevaka delgivning av handlingar och därigenom besked om målets handläggning.

Det är också viktigt att den misstänkte får klart för sig att informationen om att delgivningssättet kan komma att användas, på motsvarande sätt som vid information om förenklad delgivning, inte betyder att delgivning faktiskt kommer att ske på det sättet. I och med att åklagaren respektive tingsrätten självständigt kommer att ta ställning till ärendets fortsatta hantering är informationen inte något definitivt besked om den fortsatta handläggningen. Åklagaren kan bedöma att det inte finns skäl för åtal eller att det finns skäl för åtalsunderlåtelse eller strafföre-

läggande. Det kan också inträffa att åtal inte hinner väckas till den i förväg bestämda tidpunkten för tillgängliggörandet. Det kan senare visa sig att tingsrätten inte använder sig av tillgänglighetsdelgivningen, exempelvis för att tidpunkten inte har kunnat hållas, för att tingsrätten bedömer att det inte finns förutsättningar att använda delgivningssättet eller för att tingsrätten väljer att i stället delge handlingar med ett annat delgivningssätt. Den misstänkte bör alltså få klart för sig att det kan inträffa att ärendet inte kommer under tingsrättens prövning och att det, även om åtal väcks, kan inträffa att det inte tillgängliggörs några handlingar vid den angivna tidpunkten. Informationen om att delgivningssättet kan komma att användas bör därför tydliggöra det ansvar som den misstänkte ges att vid den angivna tidpunkten aktivt bevaka besked om huruvida åtal har väckts och om målets fortsatta handläggning. Om den misstänkte utöver delgivningssättet får information om en preliminär tidpunkt för huvudförhandling bör det framgå att det är fråga om just en preliminär tidplan för den förväntade handläggningen och inte någon kallelse till huvudförhandling.

En tydlig och uttömmande information till den misstänkte bör, som föreslås i promemorian, lämpligen kunna åstadkommas genom att informationen lämnas såväl muntligt som skriftligt. Om skriftlig information lämnas till den misstänkte kan detta dels göra det lättare för honom eller henne att ta till sig informationen, dels bidra till att informationen kan kontrolleras i efterhand. Skriftlig information kan också översättas till andra språk än svenska. I likhet med vad som gäller för förenklad delgivning saknas det dock skäl att reglera informationens närmare utformning i lag. Formen för informationen och vad informationen ska innehålla kan i stället regleras genom att regeringen eller berörda myndigheter meddelar föreskrifter om detta. Till skillnad mot vad som föreslås i promemorian behövs dock inget bemyndigande i lag för sådana föreskrifter. Föreskrifter kan i stället meddelas med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen, vilket kan anges i en upplysningsbestämmelse. Det bedöms inte heller i övrigt finnas behov av ett bemyndigande att meddela föreskrifter om tillgänglighetsdelgivning.

4.2.3 Delgivningstidpunkten

Regeringens förslag: Delgivning har skett när handlingarna har gjorts tillgängliga vid den tidpunkt och den tingsrätt som den tilltalade har fått information om.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens men har en delvis annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna: *Attunda tingsrätt* framför synpunkter av lagteknisk karaktär. I övrigt yttrar sig ingen av remissinstanserna särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Förutsebarheten i att den tilltalade i förväg informeras om tidpunkten för när handlingarna kommer att göras tillgängliga vid tingsrätten gör att det finns förutsättningar att, i enlighet med promemorians förslag, knyta delgivningstidpunkten till att handlingarna tillgängliggörs. Genom att delgivningstidpunkten inträffar vid till-

gängliggörandet och inte kopplas till någon efterföljande åtgärd blir det tydligt för den tilltalade vid vilken tidpunkt som delgivning har skett. Med en sådan konstruktion kommer det dessutom vara möjligt att delge även personer som inte vill bli delgivna samtidigt som kraven på rätts-säkerhet upprätthålls.

Det bör därmed inte krävas att den tilltalade hämtar handlingarna hos tingsrätten, eller att handlingarna skickas till den tilltalade, för att delgivning ska ha skett. Motsvarande ordning, dvs. att det inte krävs att mottagaren faktiskt har fått del av handlingen, gäller vid förenklad delgivning. Att delgivning har skett oavsett om den tilltalade har tagit del av handlingarna eller inte behöver, till skillnad från vad *Attunda tingsrätt* föreslår, inte uttryckligen anges i lagtexten. Som tingsrätten framhåller bör det dock av lagtexten tydligt framgå att delgivning förutsätter att tidpunkten för tillgängliggörandet och tingsrätten överensstämmer med den information som den tilltalade har fått. Delgivningen är alltså inte giltig om den tilltalade av förbiseende inte har underrättats om någon tidpunkt för tillgängliggörandet eller om fel tidpunkt eller fel tingsrätt har angetts. Detsamma gäller om handlingarna inte finns klara hos tingsrätten att göra tillgängliga vid den angivna tidpunkten. För att det inte ska uppstå tveksamhet om handlingarna gjorts tillgängliga på ett korrekt sätt bör tingsrätten dokumentera delgivningen, exempelvis genom en anteckning i sitt målhanteringssystem (jfr 4 § delgivningsförelagningen [2011:154]). Eventuella invändningar från en tilltalad om att delgivning inte har skett på ett korrekt sätt eller om att han eller hon haft laga förfall för att exempelvis inte inställa sig till en huvudförhandling får prövas i vanlig ordning.

4.2.4 Det nya delgivningssättet hindrar inte att andra delgivningssätt används

Regeringens bedömning: Att information om tillgänglighetsdelgivning har lämnats hindrar inte att andra delgivningssätt används.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens bedömning. I promemorian föreslås dock en uttrycklig bestämmelse om att det nya delgivningssättet inte hindrar att andra delgivningssätt används.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna yttrar sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag: I promemorian görs bedömningen att även andra delgivningssätt bör kunna användas trots att information om tillgänglighetsdelgivning har lämnats, t.ex. bör det vara möjligt att använda förenklad delgivning om det visar sig att handlingar inte kan göras tillgängliga vid den i förväg bestämda tidpunkten. I promemorian föreslås att detta regleras särskilt.

Regeringen delar promemorians bedömning att lämnad information om tillgänglighetsdelgivning inte bör hindra att andra delgivningssätt används. Delgivningssätten i delgivningslagen är dock alternativa i förhållande till varandra, med vissa skillnader i när delgivningssätten får användas. Det är således valfritt för tingsrätten vilket av tillämpliga delgivningssätt som ska användas i det enskilda fallet. Som en jämförelse

innehåller bestämmelserna om förenklad delgivning av stämning och andra handlingar i brottmål inte någon reglering av förhållandet till andra delgivningssätt. Mot denna bakgrund bedöms det därför inte finnas något behov av en uttrycklig bestämmelse om att det nya delgivningssättet inte hindrar att andra delgivningssätt används.

4.2.5 Handlingar som hör till andra åtal

Regeringens bedömning: Handlingar som hör till ett annat åtal än det som information om tillgänglighetsdelgivning har lämnats för under brottsutredningen bör inte kunna delges samtidigt som handlingar delges med tillgänglighetsdelgivning.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslås att handlingar som hör till ett annat åtal i vissa fall ska kunna delges samtidigt som handlingar delges med tillgänglighetsdelgivning.

Remissinstanserna: *Eskilstuna tingsrätt* är av rättssäkerhetsskäl tveksam till en möjlighet att delge handlingar som hör till ett annat åtal. *Justitiekanslern* anser att det finns en risk att delgivningen av handlingar som hör till andra åtal blir närmast illusorisk. *Attunda tingsrätt* framför synpunkter av lagteknisk karaktär.

Skälen för regeringens bedömning: Det kan i vissa fall förekomma att den tilltalade redan står under åtal vid den tingsrätt som ska delge stämning och andra handlingar genom tillgänglighetsdelgivning. I promemorian görs bedömningen att det av rättssäkerhetsskäl inte bör vara möjligt att i samband med tillgänglighetsdelgivningen också delge den tilltalade en stämning som gäller ett annat åtal än det för vilket information om tillgänglighetsdelgivning har lämnats, dvs. inte en handling som inleder ett annat förfarande. Det bör inte heller vara möjligt att delge andra handlingar som är relaterade till ett annat åtal där den tilltalade ännu inte har delgetts stämning. Skälen för detta är, enligt den bedömning som görs i promemorian, att den tilltalade inte är förberedd på att ta emot handlingar som är relaterade till gärningar i ett annat åtal. Regeringen instämmer i denna del i promemorians bedömning.

Om däremot den tilltalade redan är delgiven en annan stämning vid samma tingsrätt görs i promemorian bedömningen att han eller hon ska kunna räkna med att vid tidpunkten för tillgänglighetsdelgivningen samtidigt delges andra handlingar som är relaterade till en sådan annan stämning. Det föreslås därför att det ska vara möjligt att samtidigt som handlingar delges med tillgänglighetsdelgivning också delge handlingar relaterade till ett annat åtal, dock inte en stämning. En förutsättning ska vara att åtalen ska handläggas gemensamt vid samma huvudförhandling. Syftet med den föreslagna möjligheten är att underlätta för tingsrätten att samordna och handlägga flera åtal samtidigt vid en huvudförhandling.

En möjlighet att i samband med en tillgänglighetsdelgivning också delge handlingar som hör till ett annat åtal skulle visserligen kunna underlätta att samla flera separata åtal till gemensam prövning. En sådan ordning skulle dock kunna försämra rättssäkerheten för den tilltalade. Den förutsebarhet som är grundläggande för tillgänglighetsdelgivningen

gör sig inte gällande på samma sätt i förhållande till andra åtal, även om den misstänkte skulle informeras om att också andra handlingar än de som avser den aktuella brottsmisstanken kan komma att delges vid tillgängliggörandet. Den tilltalade kan på förhand inte veta om handlingar som hör till ett annat åtal kommer att delges i samband med tillgänglighetsdelgivningen. Även om möjligheten att delge handlingar som hör till ett annat åtal begränsas till åtal som ska handläggas gemensamt vid samma huvudförhandling, vet den tilltalade inte om att åtalen har något samband före tidpunkten för tillgängliggörandet. Någon motsvarande bestämmelse finns heller inte beträffande förenklad delgivning av stämning och andra handlingar i brottmål.

Sammantaget anser regeringen att övervägande skäl talar för att inte införa en möjlighet att delge handlingar som hör till ett annat åtal samtidigt som handlingar delges med tillgänglighetsdelgivning. Avsaknaden av en sådan möjlighet innebär dock inte någon inskränkning i tingsrättens möjligheter att bestämma i vilken ordning åtal ska handläggas och prövas. Det finns därmed inte något hinder mot att tingsrätten delger handlingar som hör till ett annat åtal med något annat delgivningssätt så att åtalen kan prövas gemensamt.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag och bedömning: Den nya lagen ska träda i kraft den 1 maj 2018 och upphöra att gälla vid utgången av 2019. Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås en annan tidpunkt för ikraftträdandet och en övergångsbestämmelse om att en tilltalad som har delgetts handlingar i enlighet med lagen före utgången av 2019 ska anses delgiven även efter att lagen har upphört att gälla.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna invänder mot promemorians förslag och bedömning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I likhet med promemorian anser regeringen att det är angeläget att det nya delgivningssättet kan användas så snart som möjligt i den försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål som myndigheterna i rättskedjan har i uppdrag att genomföra. Den nya lagen bör därför träda i kraft den 1 maj 2018. Lagen bör gälla så länge som försöksverksamheten ska pågå, dvs. till och med utgången av 2019.

Om en tilltalad före utgången av 2019 har delgetts handlingar i enlighet med den tidsbegränsade lagen följer av allmänna processuella principer att delgivningen är giltig även efter att lagen har upphört att gälla. Det behövs därför inte någon sådan övergångsbestämmelse. Inte heller i övrigt finns det behov av någon övergångsbestämmelse.

Regeringens bedömning: Tillgänglighetsdelgivning kan antas leda till en rättssäker och mer effektiv delgivning av handlingar i brottmål, vilket i sin tur kan möjliggöra en snabbare handläggning av dessa mål. Detta är till fördel för enskilda och innebär ett bättre resursutnyttjande hos det allmänna.

Förslaget antas inte ha annat än marginell påverkan på Polismyndighetens verksamhet. Eventuella kostnadsökningar ryms inom befintligt anslag.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna framför någon invändning mot bedömningen. Ett antal remissinstanser, bl.a. *Justitiekanslern*, lyfter fram behovet av att utvärdera det nya delgivningssättet.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser för enskilda

Förslaget om tillgänglighetsdelgivning innebär ett rättssäkert och mer effektivt delgivningssätt för stämning och andra handlingar i brottmål. För den tilltalade kan förslaget komma att medföra att han eller hon i något högre grad än i dag måste medverka mer aktivt till delgivningen. Å andra sidan kommer förslaget leda till en mer förutsebar och kortare lagföringsprocess, vilket är till fördel för den tilltalade. En mer effektiv domstolsprocess är dessutom till fördel även för brottsoffer och vittnen.

Konsekvenser för Polismyndigheten

Förslaget innebär att polisen under brottsutredningen kommer att behöva lämna något mer omfattande information till den misstänkte än vad som görs i dag. Polismyndigheten kan också behöva ta fram administrativt stöd och genomföra vissa informations- och utbildningsinsatser med anledning av förslaget. De tillkommande åtgärderna bedöms dock endast marginellt påverka Polismyndighetens verksamhet och eventuella kostnadsökningar ryms inom befintligt anslag.

Konsekvenser för Sveriges Domstolar

För de tingsrätter som regeringen utser att på försök använda det nya delgivningssättet innebär förslaget att handlingar kommer att behöva hållas tillgängliga och lämnas ut vid tingsrätten vid en viss tidpunkt. Även administrativt stöd och vissa informations- och utbildningsinsatser kan komma att behöva genomföras. I förhållande till vad som görs i dag bör dock förslaget medföra att mindre resurser behöver användas för delgivning. Delgivningssättet påverkar inte heller tingsrätternas möjlighet att bestämma om ett mål ska avgöras vid en huvudförhandling eller på handlingarna. Sammantaget kan förslaget antas leda till ett bättre resursutnyttjande i tingsrätterna.

Regeringen avser att i förordning reglera en begränsad rätt till ersättning för en tilltalad att inställa sig vid tingsrätten för att hämta

handlingar som hålls tillgängliga. Regeringen avser att i förordning också reglera en skyldighet för tingsrätten att skicka handlingarna som hålls tillgängliga till den tilltalade. Med hänsyn till detta och till att det är fråga om en begränsad försöksverksamhet kommer möjligheten till ersättning endast bli aktuell i mycket få fall om ens något. Förslaget bedöms mot denna bakgrund inte ha någon kostnadsmässig påverkan.

Konsekvenser i övrigt

Förslaget bedöms inte medföra några konsekvenser för jämställdheten.

Eftersom det är fråga om en försökslagstiftning bör det nya delgivningssättet utvärderas, vilket även bl.a. *Justitiekanslern* framhåller. Det bör följas upp exempelvis hur det har påverkat handläggningstiderna och om det påverkat i vilken utsträckning tingsrätterna avgör mål genom huvudförhandling. En sådan utvärdering kommer att ske inom ramen för den utvärdering som Brottsförebyggande rådet ska göra av den pågående försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om försök med tillgänglighetsdelgivning i brottmål

1 §

På försök får vid de tingsrätter som regeringen bestämmer avvikelser enligt denna lag göras från vad som annars gäller för delgivning av handlingar i brottmål.

Enligt bestämmelsen får på försök avvikelser som anges i lagen göras från vad som annars gäller för delgivning av handlingar i brottmål. Bestämmelser om delgivning finns i delgivningslagen (2010:1932) och i rättegångsbalken. Försöket får göras vid de tingsrätter som regeringen bestämmer. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.1.

2 §

Den tilltalade får delges stämning och andra handlingar i ett brottmål genom att handlingarna hålls tillgängliga vid tingsrätten från och med en i förväg bestämd tidpunkt (tillgänglighetsdelgivning).

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur det nya delgivningssättet tillgänglighetsdelgivning går till och vilka handlingar som kan delges på detta sätt. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.1.

Tillgänglighetsdelgivning sker genom att handlingar hålls tillgängliga vid tingsrätten från och med en i förväg bestämd tidpunkt. Tidpunkten ska ha bestämts under brottsutredningen och den tilltalade delgetts information om den (3 §). Att handlingarna hålls tillgängliga innebär att den tilltalade har möjlighet att från tidpunkten för tillgängliggörandet ta

del av ett skriftligt exemplar av handlingarna hos tingsrätten. Tillgänglighetsdelgivning får användas för att delge den tilltalade stämning och andra handlingar i ett brottmål. Som exempel på andra handlingar kan nämnas stämningsansökan, bevisning och kallelse till huvudförhandling.

3 §

Tillgänglighetsdelgivning får användas om den tilltalade har fått information om

1. att sådan delgivning kan komma att användas i målet, och

2. från och med vilken tidpunkt och vid vilken tingsrätt handlingarna kommer att hållas tillgängliga.

Informationen ska vid ett personligt sammanträffande ha delgetts den tilltalade av en åklagare eller av en polisman eller någon annan anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har utsett.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om information om tillgänglighetsdelgivning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att tillgänglighetsdelgivning ska få användas. Bestämmelserna har sin förebild i 33 kap. 6 § andra och tredje stycket rättegångsbalken, som reglerar förutsättningarna för att delge stämning och andra handlingar i brottmål med förenklad delgivning. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.2.

Enligt *första stycket* får tillgänglighetsdelgivning användas om den tilltalade har fått information om att sådan delgivning kan komma att användas för delgivning av stämning och andra handlingar hos tingsrätten. Den tilltalade ska också ha fått information om från och med vilken tidpunkt och vid vilken tingsrätt handlingarna kommer att hållas tillgängliga. Med tidpunkt avses datum och klockslag.

I *andra stycket* anges att informationen måste ha delgetts den tilltalade vid ett personligt sammanträffande av en åklagare eller av en polisman eller någon annan anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har utsett. Vilka anställda som har en sådan befogenhet kan t.ex. framgå av myndighetens arbetsordning (jfr prop. 2013/14:232 s. 38).

Utöver de krav som anges i paragrafen krävs att övriga förutsättningar enligt delgivningslagen är uppfyllda. Det innebär bl.a. att det ska prövas att det inte är olämpligt med hänsyn till omständigheterna i delgivningsärendet att använda tillgänglighetsdelgivning (4 § andra stycket delgivningslagen [2010:1932]). Det kan vara olämpligt att använda tillgänglighetsdelgivning exempelvis om den misstänkte på grund av språkförbistring, berusning eller kognitiv nedsättning inte kan förväntas ta till sig innebörden av den information som lämnas om delgivningssättet.

Tredje stycket innehåller en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om information om tillgänglighetsdelgivning.

4 §

Tillgänglighetsdelgivning har skett när handlingarna har gjorts tillgängliga vid den tidpunkt och den tingsrätt som den tilltalade har fått information om enligt 3 §.

Paragrafen anger när tillgänglighetsdelgivning har skett. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.3.

Av bestämmelsen framgår att delgivningstidpunkten infaller när handlingarna har gjorts tillgängliga vid den tidpunkt och den tingsrätt som den tilltalade har fått information om enligt 3 §. För att delgivning ska ha skett måste därmed tidpunkten och tingsrätten överensstämma med den information som lämnats. Om den tilltalade genom ett förbiseende inte har informerats om någon tidpunkt för tillgängliggörandet eller om fel tidpunkt har angetts är delgivningen alltså inte giltig. Detsamma gäller om fel tingsrätt har angetts. Däremot krävs det inte att den tilltalade faktiskt hämtar handlingarna hos tingsrätten eller på annat sätt tar del av dem för att delgivning ska ha skett. Det är inte möjligt att ändra delgivningstidpunkten på något annat sätt än genom att information enligt 3 § lämnas vid ett nytt personligt sammanträffande.

Sammanfattning av departementspromemorian En snabbare lagföring – försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36)

Prop. 2017/18:67

Bilaga 1

Snabbare delgivning av stämning och andra handlingar i brottmål genom ett nytt delgivningssätt – tillgänglighetsdelgivning

I samband med att polisen påträffar den misstänkte på brottsplatsen ska det personliga mötet möjliggöra en framtida delgivning i brottmålsprocessen. Detta ska ske genom ett nytt delgivningssätt – tillgänglighetsdelgivning. Tillgänglighetsdelgivningen innebär att den ingripande polisen på brottsplatsen informerar den misstänkte om att stämningsansökan, kallelse och andra handlingar i brottmålet kommer att finnas tillgängliga hos domstolen på en viss bestämd tid och plats och att den misstänkte vid den aktuella tidpunkten kan hämta handlingarna hos domstolen. Den misstänkte anses delgiven vid tillgängliggörandet av handlingarna. Den misstänkte ska dock även få handlingarna skickade till sig på det sätt som han eller hon önskar, företrädesvis på elektronisk väg eller med posten.

Det nya delgivningssättet tillgänglighetsdelgivning säkerställer att den misstänkte delges stämningsansökan och andra handlingar i målet på ett snabbt, säkert och förutsebart sätt.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om försöksverksamhet med snabbare brottsutredning och handläggning av brottmål i domstol

Härigenom föreskrivs följande.

Om försöksprojektet

1 § På försök får vid den eller de tingsrätter och av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer följande avvikelser göras från vad som annars gäller för förundersökning, annan brottsutredning och handläggning av brottmål.

Tillgänglighetsdelgivning i försöksprojektet

2 § Den tilltalade får delges stämningsansökan och andra handlingar i ett brottmål genom att handlingen från en viss tid, som har bestämts i förväg, hålls tillgänglig vid tingsrätten (tillgänglighetsdelgivning).

Tillgänglighetsdelgivning får användas om den tilltalade har delgetts information om att sådan delgivning kan komma att användas i brottmålet och blivit underrättad om tid och plats där handlingen kommer att hållas tillgänglig. Informationen ska ha delgetts vid ett personligt sammanträffande av en åklagare, en polisman eller en annan anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har utsett.

Den tilltalade ska anses delgiven när handlingen hållits tillgänglig. Tillgänglighetsdelgivning hindrar inte att andra delgivningssätt används.

3 § Om den tilltalade redan står under åtal vid samma tingsrätt får även andra handlingar i brottmål som hör till ett sådant åtal och som inte avser stämningsansökan, delges samtidigt som en handling delges enligt 2 §.

Den tilltalade behöver inte underrättas särskilt om detta i förväg, under förutsättning att åtalen ska handläggas gemensamt vid samma huvudförhandling.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillgänglighetsdelgivning enligt 2 och 3 §§.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2018.
  2. Lagen upphör att gälla vid utgången av 2019.
  3. En tilltalad ska fortfarande anses delgiven om han eller hon blivit delgiven enligt 2 eller 3 § senast vid utgången av 2019.

Efter remiss har yttranden över promemorian En snabbare lagföring – försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36) lämnats av Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen, Svea hovrätt, Attunda tingsrätt, Norrtälje tingsrätt, Solna tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Södertörns tingsrätt, Eskilstuna tingsrätt, Växjö tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Östersunds tingsrätt, Umeå tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Kriminalvården, Brottsoffermyndigheten, Rättsmedicinalverket, Uppsala universitet (Juridiska fakultetsnämnden), Solna kommun, Stockholms kommun, Sundbybergs kommun, Täby kommun, Österåkers kommun, Sveriges advokatsamfund, Polisförbundet, Brottsofferjouren Sverige och Svensk Försäkring.

Yttrande har även inkommit från Sveriges Riksidrottsförbund.

Brottsförebyggande rådet, Arbetsgivarverket och Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) har avstått från att yttra sig.

Svar har inte inkommit från Danderyds kommun, Vallentuna kommun, Vaxholms kommun, Sveriges Domareförbund, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Riksförbundet Kriminellas revansch i samhället.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-12-06

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Erik Nymansson.

Tillgänglighetsdelgivning – försök med ett nytt delgivningsätt för snabbare handläggning av brottmål

Enligt en lagrådsremiss den 30 november 2017 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om försök med tillgänglighetsdelgivning i brottmål.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Jonas Öhlund.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 december 2017

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden
Y Johansson, M Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Regnér, Hellmark
Knutsson, Bolund, Damberg, Bah Kuhnke, Shekarabi, Fridolin, Eriksson,
Linde, Skog, Ekström, Eneroth

Föredragande: statsrådet M Johansson

Regeringen beslutar proposition Tillgänglighetsdelgivning – försök med
ett nytt delgivningssätt för snabbare handläggning av brottmål